

به یاری حق

یکی از ماده های بسیار مهم و کاربردی که وظایف شهرداری ها را به صورت اجمالی بیان نموده ماده ۵۵ قانون شهرداری ها بوده، که هر روز یک بند از آن تهیه و توصیف میگردد. امید است مورد توجه و عنایت قرار گیرد.

وظایف شهرداری که به موجب ماده ۵۵ از قانون شهرداری احصا گردیده شامل دو قسمت است . اول امور مربوط به تصدی گری که شهرداری میتواند انجام امور مذکور را به اشخاص حقیقی و حقوقی از طریق عقد قرارداد و طبق ماده ۱۰ قانون مدنی و یا در قالب نمایندگی و و کالت به دیگران واگذار نماید. اما امور حاکمیتی شهرداری قابل واگذاری به بخش خصوص نیست و شهرداری راسا باید نسبت به این قبیل امور مباشرت نماید ولی این امر مانع از آن نیست که مثلا شهرداری جمع آوری زباله و ایجاد مسیل و یا احداث غسالخانه را به دیگری یا به شخصیت حقوقی واگذار کند.

همانگونه که مطلعید شهرداری در خصوص بسیار از انجام پروژه های عمرانی و.....نسبت به تنظیم قرارداد با افراد اعم از حقیقی و حقوقی اقدام می نماید.

۱- ایجاد خیابانها و کوچه ها و میدان ها و باغ های عمومی و مجاری آب و توسعه معابر در حدود قوانین موضوعه

۲- نظیف و نگاهداری و تسطیح معابر و انهار عمومی و مجاری آبها و فاضل آب و تنقیه قنوات مربوط به شهر و تامین آب و روشنائی به وسائل ممکنه.

* موضوعات مرتبط با تامین ،انتقال و توزیع آب،برق و جمع آوری فاضلاب عنوان شده در بند فوق و تبصره دو و سه مستند ماده ۱قانون ابفا و ماده ۲قانون سازمان برق ایران به وزارت نیرو واگذار شده است.

.....

تبصره ۱) اصلاحی (۱۳۴۵/۱۱/۲۷) - سد معابر عمومی و اشغال پیاده‌روها و استفاده غیر مجاز آنها و میدانه‌ها و پارکها و باغ‌های عمومی برای کسب و یا سکنی و یا هر عنوان دیگری ممنوع است و شهرداری مکلف است از آن جلوگیری و در رفع موانع موجود و آزاد نمودن معابر و اماکن مذکور فوق وسیله مامورین خود راساً اقدام کند. در مورد دکه‌های منصوب قبل از تصویب این قانون شهرداری مکلف است نسبت به برداشتن آنها اقدام و چنانچه صاحبان این قبیل دکه‌ها ادعای خسارتی داشته باشند با نظر کمیسیون مقرر در ماده ۷۷ نسبت به جبران خسارت آنها اقدام کند ولی کسانی که بعد از تصویب این قانون اقدام به نصب دکه‌هائی در معابر عمومی کنند شهرداری موظف است راساً و بوسیله مامورین خود در برداشتن این قبیل دکه‌ها و رفع سد معبر اقدام کند و اشخاص مزبور حق ادعای هیچگونه خسارتی نخواهند داشت.

در جهت انجام این تکلیف نیروهای سد معبر میتوانند اشیا سد کننده معبر را به جای دیگر منتقل و به صورت امانت نگهداری نمایند تا پس از فراهم نمودن شرایط قانونی نسبت به مسترد نمودن اقدام نمایند. بنابراین در فرض استعلام ید مامورین شهرداری امانی بوده و در صورت عدم استرداد میتواند مصادقی از جرم خیانت در امانت باشد. فلذا، مامورین سد معبر بایستی در حفظ و حراست اشیا نهایت دقت را داشته باشند.

تبصره ۲) اصلاحی (۱۳۴۵/۱۱/۲۷) - احداث تاسیسات تولید و توزیع برق و تعیین نرخ آن در شهرها تا موقعی که وزارت آب و برق نیروی آن را تامین نکرده است با موافقت قبلی وزارت آب و برق به عهده شهرداری است. تهیه آب مشروب شهرها و تامین وسائل توزیع و وضع مقررات مربوط به آن و همچنین تعیین نرخ آب در شهرها به استثنای مواردی که سازمانهای تابعه وزارت آب و برق عهده‌دار آن هستند با تصویب انجمن شهر به عهده شهرداری خواهد بود. این قبیل شهرداریها میتوانند با تصویب انجمن شهر و تایید وزارت کشور تهیه آب مشروب و توزیع آن را به موسساتی که طبق اصول بهداشتی عمل نمایند واگذار کنند.

تبصره ۳) الحاقی (۱۳۴۵/۱۱/۲۷) - موسسات خیریه که تامین آب شهرها را قبل از تصویب این قانون به عهده داشته‌اند و عملیات آنها مورد تایید شهرداری محل و وزارت کشور باشد میتوانند کماکان به کار خود ادامه دهند.

تبصره ۴) الحاقی (۱۳۵۲/۵/۱۷) - شهرداری مکلف است محلهای مخصوصی برای تخلیه زباله و نخاله و فضولات ساختمانی و مواد رسوبی فاضلابها و نظائر آنها تعیین و ضمن انتشار آگهی با اطلاع عموم برساند. محلهای تخلیه زباله باید خارج از محدوده شهر تعیین شود و محل تاسیس کارخانجات تبدیل زباله به کود به تشخیص شهرداری خواهد بود.

رانندگان وسایل نقلیه اعم از کندرو و یا موتوری مکلفند آنها را فقط در محلهای تعیین شده از طرف شهرداری خالی نمایند.

مجازات متخلفین طبق ماده ۲۷۶ قانون کیفر عمومی تعیین میشود. "این قانون نسخ ضمنی شده و در ماده

دیگری از قانون مجازات اسلامی جرم انگاری صورت پذیرفته است." در صورت تخلف مراتب هر بار در گواهینامه رانندگی متخلف قید و اگر ظرف یکسال سه بار مرتکب همان تخلف شود بار سوم بحداکثر مجازات خلافی محکوم و گواهینامه او برای یک سال ضبط میشود و در همان مدت از رانندگی ممنوع خواهد بود." این قانون نسخ ضمنی شده"

۳ - مراقبت و اهتمام کامل در نصب برگه قیمت بر روی اجناس و اجرای تصمیمات انجمن نسبت به ارزانی و فراوانی خواربار و مواد مورد احتیاج عمومی و جلوگیری از فروش اجناس فاسد و معدوم نمودن آنها.

***** این بند با توجه به دیگر قوانین مدون نسخ ضمنی گردیده و جز وظایف اداره تعزیرات و بهداشت و درمان میباشد.

۴ - مراقبت در امور بهداشت ساکنین شهر و تشریک مساعی با مؤسسات وزارت بهداشتی در آبله کوبی و تلقیح واکسن و غیره برای جلوگیری از امراض ساریه.

***** از جمله وظایف وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی میباشد.

۵ - جلوگیری از گدائی و واداشتن گدایان به کار و توسعه آموزش عمومی و غیره.

***** شهرداری در عمل به مفاد این بند نسبت به جلوگیری از گدایی متکدیان اقدام و در انجام این امور با همکاری ادارات ذی ربط من جمله اداره بهزیستی اقدامات لازم در خصوص جمع آوری و معرفی به کمپین های مشخص اقدام می نماید.

۶ - اجرای تبصره یک ماده ۸ قانون تعلیمات اجباری و تأسیس مؤسسات فرهنگی و بهداشتی و تعاونی مانند بنگاه حمایت مادران و نوانخانه و پرورشگاه و درمانگاه و بیمارستان و شیرخوارگاه و تیمارستان و کتابخانه و کلاسهای مبارزه با بی سوادی و کودکستان و امثال آن در حدود اعتبارات مصوب و همچنین کمک به این قبیل مؤسسات و مساعدت مالی به انجمن ترتیب بدنی و پیشاهنگی و کمک به انجمن های خانه و مدرسه و اردوی کار.

شهرداری در این قبیل موارد و همچنین در مورد موزه ها و خانه های فرهنگی و زندان با تصویب انجمن شهر از اراضی و ابنیه متعلق به خود با حفظ مالکیت به رایگان و یا با شرایط معین به منظور ساختمان و استفاده با اختیار مؤسسات مربوط خواهد گذاشت.

تبصره ۱ - تبصره ماده ۵ قانون نظارت در مصرف سهمیه فرهنگ از درآمد شهرداریها مصوب ۳۴/۳/۲۸ به قوت خود باقی است.

تبصره ۲ - تبصره ۵۹ قانون بودجه سال ۱۳۳۹ کل کشور به قوت خود باقی است.

*******بند فوق و تبصره های ذیل آن نیز با عنایت به قوانین مربوطه نسخ صریح و یا بعضا ضمنی گردیده است.**

۷- حفظ و اداره کردن دارائی منقول و غیر منقول شهرداری و اقامه دعوی بر اشخاص و دفاع از دعاوی اشخاص علیه شهرداری

********* یکی از بندهای خیلی مهم و اساسی ماده ۵۵ بند هفت بوده که مسئولیت حفظ و حراست از دارایی ها منقول و غیر منقول شهرداری را مشخص نموده، بدیهی است که هر نهاد و ارگانی باید در حفظ و حراست اموال و دارایی ها خود کوشا و فعال باشد اما آنچه این بند را متمایز و در خور توجه ویژه میدانند این است که عنوان گردیده نه تنها حفظ و نگهداری نماید، بلکه اداره کردن اموال را جز وظایف دانسته فلذا، در عمل به مفاد این بند هر یک از واحد های شهرداری مسئولیت اداره کردن برخی اموال بنا به وظایف خود را داشته .بعنوان مثال مسئولیت اداره نمودن وسایل منقول من جمله ماشین آلات و ادوات ساختمانی جز وظایف واحد موتوری بوده و یا اداره نمودن اموال غیر منقول جز وظایف واحد املاک بوده و بهترین راه برای اداره نمودن این اموال ، داشتن آمار دقیق کلیه اموال اعم از منقول و غیر منقول بوده که بایستی لیست آن مرتب به روز رسانی گردد.

********* قسمت دوم بند هفت در خصوص اقامه دعوا بر علیه اشخاص و دفاع از دعاوی اشخاص علیه شهرداری به منظور حفظ و حراست از اموال بوده که قوانین آیین دادرسی مدنی نیز به بحث استفاده دستگامها از نمایندگان حقوقی اشاره نموده.فلذا،شهرداری بایستی با استفاده از نمایندگان حقوقی و یا انتخاب وکیل نسبت به دفاع از دعاوی مطروحه و اقدامات لازم مبذول دارد.

۸- برآورد و تنظیم بودجه و متمم بودجه و اصلاح بودجه و تاریخ بودجه شهرداری و تنظیم پیشنهاد برنامه ساختمانی و اجراء آن پس از تصویب انجمن شهر یک نسخه از بودجه مصوب و برنامه ساختمانی در شهرستانها بوسیله فرماندار یا بخشدار به وزارت کشور ارسال میشود.

***** یکی از وظایف شورا به موجب بند دوازده ماده هفتاد و یک قانون شوراها نیز تصویب بودجه، اصلاح و متمم بودجه، و تفریح بودجه سالانه شهرداری و موسسات و شرکت های وابسته به شهرداری با رعایت آیین نامه مالی شهرداری ها و همچنین تصویب بودجه شورای شهر بوده است.

۹-اصلاحی(۱۳۴۵/۱۱/۲۷) - انجام معاملات شهرداری اعم از خرید و فروش اموال منقول و غیر منقول و مقاطعه و اجاره و استجاره پس از تصویب انجمن شهر با رعایت صلاح و صرفه شهرداری.

***** در تهران و شهرداریهای درجه اول برای معاملاتی که از پانصد هزار ریال تجاوز نمیکند و در سایر شهرداریها در معاملات تا یکصد هزار ریال موافقت ناظر انجمن شهر کافی است.

***** در معاملات مربوط به خرید و فروش و مقاطعه چنانچه مبلغ معامله در تهران از هفتصد هزار ریال و در شهرداریهای درجه اول از دویست هزار ریال و در سایر شهرداریها از پنجاه هزار ریال متجاوز باشد رعایت مقررات آیین نامه معاملاتی دولتی مربوط به مناقصه و مزایده الزامی است.

***** شهرداری میتواند کارهایی را که انجمن شهر مقتضی بداند به طور امانی انجام دهد.

***** بند چهارده ماده هفتاد و یک قانون شوراها نیز همین اصل را بیان مینماید و جز یکی از وظایف شوراها احصا گردیده است.

۱۰ - اهداء و قبول اعانات و هدایا بنام شهر و همچنین دادن مدالها و نشان های شهر با تصویب انجمن شهر.

***** همانگونه که قبلا اشاره گردید منظور از انجمن شهر همان شورای شهر میباشد.

۱۱ - نظارت و مراقبت در صحت اوزان و مقیاسها

***** با تاسیس موسسه استاندارد جز وظایف اداره استاندارد شده است.

۱۲ - تهیه آمار مربوط به امور شهر و موالید و متوفیات

***** این بند از جمله وظایف ثبت و احوال شده است.

۱۳ - ایجاد غسلخانه و گورستان و تهیه وسائل حمل اموات و مراقبت در انتظام امور آنها

۱۴- "اتخاذ تدابیر مؤثر و اقدام لازم برای حفظ شهر از خطر سیل و حریق و همچنین رفع خطر از بناها و دیوارهای شکسته و خطرناک واقع در معابر عمومی و کوچه ها و اماکن عمومی و دالانهای عمومی و خصوصی و پرکردن و پوشاندن چاه ها و چاله های واقع در معابر و جلوگیری از گذاشتن هر نوع اشیاء در بالکنها و ایوان های مشرف و مجاور به معابر عمومی که افتادن آنها موجب خطر برای عابرین است و جلوگیری از ناودانها و دودکشهای ساختمانها که باعث زحمت و خسارت ساکنین شهرها باشد." از وظایف شهرداری است.

تبصره ۵: در کلیه موارد مربوط به رفع خطر از بناها و غیره و رفع مزاحمت های مندرج در ماده فوق شهرداری پس از کسب نظر مامور فنی خود به مالکین یا صاحبان اماکن یا صاحبان ادوات منصوب ابلاغ مهلت دار مناسبی صادر مینماید و اگر دستور شهرداری در مهلت معین به موقع اجرا گذاشته نشود شهرداری راسا با مراقبت مامورین خود اقدام به رفع خطر یا مزاحمت خواهد نمود و هزینه مصروف را به اضافه صدی پانزده خسارت از طرف دریافت خواهد کرد.

مقررات فوق شامل کلیه اماکن عمومی مانند سینماها - گرمابهها - مهمانخانهها - دکاکین - قهوهخانهها - کافه رستورانها - پاساژها و امثال آن که محل رفت و آمد مراجعه عمومی است نیز میباشد.

***** یکی از بندهای بسیار مهم ماده ۵۵ همین بند ۱۴ بوده که مربوط به رفع خطر و اتخاذ تدابیر موثر و اقدام لازم برای حفظ شهر از کلیه خطرهای محتمله بوده است.

***** ضمانت اجرای عدم عمل به مفاد قانون توسط مالک یا مالکین در تبصره آن قید گردیده که برای شهرداری بسیار کاربردی و کارگشا میباشد.

***** برابر نظریه ۷/۸۲۱۲-۱۱/۲۷-۱۳۷۶/اداره کل حقوقی و تدوین قوانین قوه قضاییه بند ۱۴ ماده ۵۵ قانون شهرداری ها و تبصره ذیل آن به نحو صریح و خالی از ابهام، شهرداری را راسا موظف به رفع خطر و یا مزاحمت نموده فلذا، نیازی به مراجعه نهاد قضایی و حضور نماینده قضایی نمیباشد.

***** مهندسین محترم ناظر در بازدید از پروژه های تحت نظارت خود یا هر ساختمان و عمارتی که ممکن است باعث بروز خسارات جانی یا مالی به شهروندان شوند می توانند به استناد این بند، طی گزارش ارسالی به شهرداری بخصوص در مرحله تخریب و گودبرداری، در جهت حفظ، نگهداری، ایمن نمودن، رفع خطر، محصور نمودن، پایدار نمودن و... اقدام نمایند.